

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **M. Z.**, ev. č. X,
st. přísl. X
t. č. pobytem X
adresa pro doručování: X

zast. Organizace pro pomoc uprchlíkům,
sídlem Kovářská 4, Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne ze dne 24. 10. 2023, č. j. OAM-686/ZA-ZA11-P05-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023, č. j. OAM-686/ZA-ZA11-P05-2023,
se zrušuje a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl tak, že se řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zastavuje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně namítala, že žalovaný porušil § 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a § 25 písm. j), § 14, § 14 a zákona o azylu.
3. Žalobkyně dále uvedla, že požádala dne 24. 5. 2023 o mezinárodní ochranu a po provedení správních úkonů odešla z Příjímacího střediska Zastávka u Brna na adresu, kterou sdělila žalovanému. Konkrétně se jednalo o X, kde žije společně se svou dcerou a její rodinou již 3 roky. Žalobkyně správně nepochopila poučení správního orgánu a k prodloužení průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany se dostavila až dne 23. 11. 2023. V tento den ji byl správním orgánem vystaven výjezdní příkaz s dobou platnosti do 5. 12. 2023. Žalobkyně nerozuměla tomu, z jakého důvodu ji byl vystaven výjezdní příkaz, a tudíž po konzultaci s právníkem se znovu dostavila k žalovanému dne 29. 11. 2023. Zde ji byla předána fotokopie napadeného rozhodnutí. Z tohoto důvodu je nutné za datum doručení napadeného rozhodnutí považovat až 29. 11. 2023 a nikoliv datum 6. 11. 2023, které je uvedeno na napadeném rozhodnutí jako datum nabytí právní moci.
4. Dle žalobkyně nelze tvrdit, že by nebylo možné zjistit místo jejího pobytu ve smyslu § 25 písm. j) zákona o azylu. Žalobkyně při svém odchodu z příjímacího střediska sdělila správnímu orgánu adresu, na které se bude zdržovat a také se na ni fakticky zdržovala. Na uvedené adrese bydlí žalobkyně již 3 roky ve společné domácnosti se svou dcerou a její rodinou. Ze strany správního orgánu ji po celou dobu řízení nebyla doručena žádná výzva ani sdělení (žalobkyně zde odkázala na stanovisko Komise pro rozhodování ve věcech cizinců č.j. MV – 137215-4/SO-2014 ze dne 20. 3. 2017).
5. Žalovaný nesprávně toliko na základě toho, že se nedostavila do pobytového střediska v termínu, který stanovil, dospěl k závěru, že místo jejího pobytu je neznámé. Neučinil však žádný další krok ke zjištění jejího místa pobytu. Žalovaný rovněž na adresu místa jejího pobytu nedoručil ani Výzvu k oznámení aktuálního pobytu či výzvu k převzetí rozhodnutí. V jejím případě tak nebyla splněna ani jedna z podmínek § 25 písm. j) zákona o azylu.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření především uvedl, že postupoval v souladu s § 25 písm. j) zákona o azylu, neboť dle informace Správy uprchlických zařízení, provozovatele příjímacího střediska žalobkyně toto středisko opustila dne 13. 9. 2023 bez povolení správního orgánu a od tohoto dne nebylo místo jejího pobytu známo. Dne 18. 9. 2023 proto vyvěsil oznámení o uložení výzvy k oznámení aktuálního místa pobytu na území ČR, přičemž žalobkyně na tuto výzvu nereagovala. V rozhodnutí výslovně uvedl, že písemnost byla doručována podle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Žalobkyně nebyla v době vyvěšení výzvy hlášena k pobytu na žádné adrese ČR. S ohledem na neznámé místo pobytu žalobkyně, ji byla náhradním způsobem postupem dle § 24 odst. 4 zákona o azylu doručena výzva k převzetí rozhodnutí. Žaloba by měla být jako opožděná odmítnuta.

IV. Replika žalobkyně

7. Žalobkyně především uvedla, že při odchodu z přijímacího střediska dne 13. 9. 2023 postupovala v souladu s § 82 odst. 1 zákona o azylu, tj. oznámila pracovníkům střediska, že se bude zdržovat na adrese X. Hlášený pobyt měla na adrese X, fakticky se zdržovala na adrese X. Žalovaný pak ani v rozporu s § 24 odst. 4 zákona o azylu na tuto adresu žalobkyni nedoručoval.

V. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobkyně uplatnila v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.
9. V souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s.ř.s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“* S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.
10. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
11. Z provedené rekapitulace vyplývá, že v posuzované věci se jedná o posouzení, zda žalobkyně v souladu se zákonem zastavil řízení o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. j) zákona o azylu. S tím souvisí o otázka včasnosti žaloby. Soud k věci dodává, že obdobná věc byla posouzena Nejvyšším správním soudem v rozhodnutí ze dne 24. 10. 2024, č.j. 4 Azs 51/2024-43.
12. Soud z obsahu správního spisu ověřil, že žalovaný dne 25. 10. 2023 vyhotovil úřední záznam, v němž uvedl, že žalobkyně dne 13. 9. 2023 svévolně opustila Příjímací a pobytové středisko Zastávka, aniž by oznámila místo svého dalšího pobytu. Dne 18. 9. 2023 žalovaný vyzval žalobkyni ke sdělení adresy aktuálního pobytu, výzvu ji doručil podle § 24 odst. 4 zákona o azylu uložením u pověřeného zaměstnance žalovaného na

pracovišti oddělení mezinárodní ochrany Zastávka u Brna v přijímacím středisku Zastávka, kde byla vyvěšena po dobu 10 dnů. Z obsahu správního spisu nevyplývá, že by žalovaný učinil jakýkoli úkon ke zjištění místa pobytu žalobkyně.

13. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobkyně postupem dle § 82 odst. 3 zákona o azylu podala žádost o povolení opuštění pobytového střediska na dobu více jak 15 dnů s dobou opuštění střediska s odchodem dne 1. 6. 2023 a příchodem dne 28. 8. 2023. Adresa pobytu během opuštění střediska je uvedena Výletní 355/24, Praha. V evidenční kartě žadatele je vyznačena ještě propustka v období od 28. 8. 2023 do 12. 9. 2023, ale není zde uvedena adresa. Soud jenom pro úplnost dodává, že žalobkyně doložila do soudního spisu Evidenční list, v němž je žalobkyně hlášena jako spolubydlící osoba od 1. 9. 2021 do současnosti na adrese Výletní 355/24, Praha.
14. Žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 24. 5. 2023 a žalovaný rozhodl dne 24. 10. 2023. Na posuzovanou věc je však třeba dle přechodných ustanovení aplikovat § 25 písm. j) zákona o azylu ve znění účinném od 1. 7. 2023, podle kterého *řízení se dále zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a žadatel o udělení mezinárodní ochrany ani na výzvu ministerstva nové místo pobytu na území České republiky do 14 dní ode dne doručení výzvy nenahlásil*. Z uvedeného ustanovení vyplývají dvě podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby bylo možné řízení ve věci mezinárodní ochrany zastavit: 1) nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany, 2) žadatel o udělení mezinárodní ochrany své nové místo pobytu na území České republiky nenahlásí ani do 14 dnů dne doručení výzvy. První podmínka je formulována identicky jako v § 33 písm. b) zákona o azylu, podle kterého soud řízení zastaví, *jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany*. Zároveň je třeba konstatovat, že formulace této první podmínky pro zastavení řízení ve věci mezinárodní ochrany se nijak nezměnila novelou zákona o azylu provedenou zákonem č. 173/2023 Sb. s účinností od 1. 7. 2023. Proto ve vztahu k ní lze nadále bez dalšího použít závěry judikatury NSS vyslovené ke stejnému ustanovení ve znění účinném do 30. 6. 2023.
15. Splněním první podmínky uvedené v § 25 písm. j) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud již zabýval v rozsudku ze dne 15. 3. 2022, č. j. 10 Azs 482/2021-28. Nejvyšší správní soud v něm mj. uvedl: *„NSS se neztotožňuje s námitkou, že ministerstvo jako správní orgán (na rozdíl od soudů) nemusí zjišťovat místo pobytu žadatele. Nesprávnost úvah ministerstva plyne již jen z jednoduchého jazykového výkladu. Znění § 25 písm. j) zákona o azylu (ve vztahu k ministerstvu) a § 33 písm. b) zákona o azylu (ve vztahu k soudům) je totiž co do podmínky nemožnosti zjistit místo pobytu žadatele totožné. Dle prve uvedeného ustanovení platí, že ministerstvo řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Dle § 33 písm. b) zákona o azylu pak platí, že soud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (žalobce). Neexistuje žádný důvod, proč by tato jazykově shodná ustanovení měla být vykládána rozdílně. Již z jazykového výkladu § 25 písm. j) zákona o azylu a § 33 písm. b) zákona o azylu jasně plyne, že nelze ztotožňovat „nemožnost“ zjistit místo pobytu a pouhou „neznalost“ místa pobytu žadatele. Rozhodnou skutečností pro zastavení řízení není momentální neznalost místa pobytu žadatele, ale to, že takové místo nelze zjistit. Ze slovního spojení užitého zákonodárcem vyplývá povinnost ministerstva i soudu pokusit se zjistit místo pobytu žadatele. Až v případě, že se toto místo zjistit nepodaří, je naplněna podmínka zastavení řízení (rozsudek ze dne 26. 5. 2005, čj. 7 Azs*

271/2004-58, č. 707/2005 Sb. NSS). Jestliže konstantní judikatura NSS (např. rozsudek ze dne 29. 4. 2009, čj. 4 Azs 2/2009-33, z novější judikatury např. rozsudek ze dne 8. 12. 2021, čj. 10 Azs 219/2021-29) vyvodila z jasného zákona povinnost zjišťovat místo pobytu žadatele soudům, tím spíše má tuto povinnost i správní orgán odpovědný za řádné vedení a výsledek správního řízení. NSS tedy souhlasí s městským soudem, že na posuzovaný případ je analogicky použitelná judikatura k § 33 zákona o azylu.“

16. Ve vztahu k aplikaci § 33 písm. b) zákona o azylu pak existuje rozsáhlá a ustálená judikatura NSS. Poukázat lze např. na rozsudek ze dne 25. 10. 2018, č. j. 4 Azs 169/2018-31: „Nejvyšší správní soud již v řadě svých rozhodnutí formuloval požadavek, aby soudy při zjišťování pobytu žadatele vyvinuly patřičné úsilí, tedy aby jejich postup nebyl ryze formální.“ V rozsudku ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004-58, soud shledal, že „[r]ozhodnou skutečností pro aplikaci § 33 zákona o azylu a pro zastavení řízení však není neznalost místa pobytu stěžovatele, ale nemožnost zjištění místa pobytu žadatele o udělení azylu, která předpokládá vyvinutí určitého intenzivního úsilí ke zjištění místa pobytu, jež ovšem nepřineslo žádoucí, resp. vůbec žádný výsledek.“ K obdobným závěrům dospěl NSS také např. v rozsudcích ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004-58, ze dne 6. 8. 2009, č. j. 8 Azs 26/2009-45, ze dne 12. 7. 2016, č. j. 7 Azs 88/2016-27, či ze dne 20. 6. 2018, č. j. 8 Azs 229/2017-39.
17. Podle názoru soudu v posuzovaném případě první zákonná podmínka pro zastavení řízení ve věci mezinárodní ochrany, tj. že nelze zjistit místo pobytu žadatele, nebyla naplněna. Žalovaný měl povinnost vyvinout určitou snahu k ověření toho, zda pobyt žalobkyně je skutečně neznámý. Kromě vypracování výzvy ke sdělení adresy aktuálního pobytu žalobkyně však žalovaný nepodnikl v tomto směru žádné další aktivní kroky. Soud v této souvislosti uvádí, že tu byla k dispozici konkrétní adresa, na níž se žalobkyně v období před svévolným opuštěním bytového střediska zdržovala, tj. Výletní 355/24, Praha. Žalovaný tuto adresu evidoval a navíc i z pohovoru se žalobkyní plyne, že žalobkyně se na území ČR žije již od roku 2000 a dcery pobývají u ní. Nejednalo se tedy ani o žadatele o mezinárodní ochranu, který by do ČR přicestoval a po krátké době požádal o mezinárodní ochranu. Žalobkyni byla navíc již dříve udělena doplňková ochrana. Žalovaný se tak mohl alespoň pokusit žalobkyni kontaktovat, než dospěl k závěru, že její pobyt nelze zjistit.
18. V posuzovaném případě nebylo ani možno při doručování postupovat podle § 24 odst. 4 zákona o azylu, neboť pro aplikaci tohoto ustanovení zákona o azylu je nutné mít postaveno najisto, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany je neznámého pobytu, což v posuzované věci nebylo splněno. Soud proto nemohl dospět k závěru, že rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci již dne 6. 11. 2023, neboť žalovaný nemohl při doručování postupovat dle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Rozhodnutí žalovaného bylo tedy žalobkyní doručeno až jeho převzetím žalobkyní dne 29. 11. 2023, a tudíž žalobu nelze považovat za opožděnou.
19. Soud k věci rovněž uvádí, že případné nesplnění povinnosti žalobkyně podat žádost o povolení opuštění bytového střediska postupem dle § 82 odst. 2 zákona o azylu však nic nemění na výše uvedeném závěru, že nelze ztotožňovat „nemožnost“ zjistit místo

pobytu a pouhou „neznalost“ žalovaného o místu pobytu žadatelky. Žalovaný místo pobytu žalobkyně dostatečně nezjišťoval.

VI. Náklady řízení

20. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když soud nezjistil, že by úspěšné žalobkyni vznikly náklady řízení a žalovaný nebyl v řízení úspěšná, protože nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. prosince 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce